

Владко Мурдаров

Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“
Българска академия на науките
София, България

Езикова култура

ЗА В КАТО ПРЕДЛОГ И ПРЕДСТАВКА

Повод за тази бележка е особенният изговор на думи като *внимавам*, *внимание* или *влюбен* като [фнимавам], [фнимание], [фл'убен], който се наблюдава твърде често напоследък в устната книжовна реч и е отклонение от книжовноезиковите правила.

Според действащите изговорни правила в книжовната реч когато предлозите, завършващи на *Д* – *над*, *под*, *пред* и др., се намират пред дума, започваща с гласна, съгласната *Д* в края им остава звучна, напр.:

над облаците [над облаците]

под игото [под игото]

пред афиша [пред афиша]

Когато след същите предлози следва дума, започваща с една от сонорните съгласни *Л*, *М*, *Н* и *Р*, крайната *Д* отново остава звучна.

над морето [над морето]

под леглото [под леглото]

За разлика от тези предлози поведението на предлога *в* е по-различно. Когато се намира пред дума, започваща с гласна, според книжовните правила, той се обеззвучава, напр.:

в очите [ф очите]

в името [ф името]

Когато след предлога *в* следва дума, започваща със сонорните *Л*, *М*, *Н* и *Р*, той също се беззвучава.

в леглото [ф леглото]

в морето [ф морето]

в небето [ф небето]

в реката [ф реката]

Когато *над-*, *под-*, *пред-* са представки, крайната *Д* при тях остава звучна, ако се намира пред гласна, напр.:

надоблачен [надоблачен]

подезичен [подезичен]

подопечен [подопечен]

предопределен [предопределен]

Когато същите представки се намират пред сонорните *Л*, *М*, *Н*, *Р*, крайната *Д* от представката остава звучна, напр.:

надмина [надмина]

подлагам [подлагам]

поднасям [поднас'ам]
предизборен [предизборен]

В случаите, когато *в-* е представка и се намира пред гласна, съгласната *В* трябва да остане звучна, напр.:

видиотя се [видиот'ъ се]

Когато *в-* във функцията на представка се намира пред сонорните съгласни *Л, М, Н* и *Р*, според книжовните правила съгласната *В* трябва също да остане звучна, напр.:

влагам [влагам]

вмятам [вм'атам]

внасям [внас'ам]

вричам се [вричам се]

Това означава, че случаи като *внимание* [фнимание], *внимавам* [фнимавам], при които представката се обеззвучава, трябва да се разглеждат като отклонение от книжовния изговор. Същото важи и за случаи като *влюбен* [фл'убен], *вманиячен* [фман'ачен], *вноска* [фноска], *вроден* [фроден]. Наблюдаваното отклонение може да се дължи на силно диалектно влияние. В рамките на книжовната реч то не е повлияно от поведението на представките, завършващи на звучна съгласна, когато се намират пред гласна или сонорна съгласна, а на предлога *в* пред думи, започващи с гласна или сонорна съгласна.

✉ Владко Мурдаров
balgarskiezik@mail.bg